

4. *Oswald DP, Sonenklar NA (2007). «Medication use among children with autism spectrum disorders». J Child Adolesc Psychopharmacol 17 (3): 348–55. DOI:10.1089/cap.2006.17303. PMID 17630868.*

УДК 612.8

**АНАЛІЗ НАВЧАЛЬНОЇ УСПІШНОСТІ В ОСІБ З РІЗНИМ
ТИПОМ АВТОНОМНОЇ НЕРВОВОЇ СИСТЕМИ**

Чень І.Б.

Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка

E-mail: irynachen35@gmail.com

Для здорової людини характерні різноманітні механізми вегетативної регуляції, які забезпечують гомеостатичну рівновагу. При адаптації до мінливих умов зовнішнього середовища відбувається мобілізація цілого комплексу специфічних і неспецифічних відповідних реакцій зі сторони багатьох систем організму. Роль автономної нервової системи є ключовою при регуляції, координації і адаптації діяльності органів у зв'язку з потребами організму [1].

Автономна нервова система виконує важливу інтегративну роль на центральному рівні, дозволяючи організму пристосовуватися до нових умов і відновлювати свою роботу як єдиному цілому. При цьому сегментарні вегетативні апарати не тільки підлягають складному багаторівневому центральному регулюванню, але і самі виявляють потужний модулюючий вплив на стан вищих структур головного мозку, включаючи кору великих півкуль [2].

Від стану автономної нервової системи залежить потужність адаптаційних резервів організму, ефективність і вибір стратегії адаптації, працездатність і успішність діяльності, а також деякі властивості особистості [3].

У зв'язку з вище викладеним метою роботи було проаналізувати навчальну успішність в осіб з різним типом автономної нервової системи.

Для цього обстежено 68 практично здорових осіб чоловічої

Еволюційна морфологія та фізіологія організмів

($n = 27$) і жіночої статі ($n = 41$) віком 17-18 років, які навчалися на I курсі історичного факультету Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Дослідження проводили з використанням програми скринінг-аналізу приладу комплексної комп'ютерної діагностики «Омега-М», що призначений для мультипараметричного аналізу біологічних ритмів організму людини, виділених з електрокардіосигналу.

Тип автономної регуляції визначали за даними гістограми та скатерограми. За типом вегетативної регуляції обстежені розподілилися так: 47% осіб з парасиматотонічним, 37% – нормотонічним та 16% – симпатотонічним типом. Такий характер розподілу спостерігався і в осіб різної статі. При цьому серед представників чоловічої статі відсоток нормотоніків зменшується, а симпатотоніків – збільшується до 22%, а в жіночій статі навпаки спостерігаємо зменшення кількості осіб з перевагою симпатичних впливів за рахунок збільшення рівноважного типу. Відсоток осіб обох статей з парасимпатичним статусом автономної нервової системи залишився практично без змін: 48% у жінок і 46% у чоловіків.

Успішність оцінювали на основі екзаменаційних відомостей навчального процесу (ТНПУ). Одержані цифрові дані обробляли за допомогою математично-статистичних методів.

Обстежених розділили на три підгрупи, відповідно до навчальної успішності, а саме так: 9% з високою успішністю, 43% середньою та 48% низькою успішністю. У представників чоловічої статі відсоток студентів з високою та середньою успішністю зменшується, а осіб низькою успішністю – збільшується. Серед представників жіночої статі найбільший відсоток обстежених з середньою успішністю.

Отримані результати показали наступне: серед нормотоніків не виявлено результатів «відмінно», відсоток результатів «добре» і «задовільно» становить 36% та 64% відповідно. В осіб чоловічої статі не виявлено, також, результатів «добре». Оцінки «задовільно» в представників різної статі розподілилися порівно 32% і 32%.

Серед симпатотоніків спостерігається найбільший відсоток, порівняно з іншими групами, осіб з результатами «відмінно» та

Еволюційна морфологія та фізіологія організмів

«добре» – 18% і 55% відповідно та найменше «задовільно» – 27%. Цікавим є однаковий розподіл представників різних статей, які навчаються на відмінно і добре. І тільки серед осіб з низькою успішністю переважають чоловіки.

У парасимпатотоніків результат «відмінно» виявився у 9% обстежених, «добре» – 47%, а «задовільно» – 44%. Лише в осіб жіночої статі виявлено результат «відмінно». За оцінкою «добре» студенти жіночої статі перевищили в 1,5 раз осіб чоловічої статі. Представники різних статей з низькою успішністю розподілились порівно.

Незважаючи на те, що під час обстеження в групі з перевагою симпатичних регуляторних впливів виявлено 11 осіб з них 2 характеризуються високою успішністю, 6 – навчаються «добре», 3 – «задовільно». У той час як парасимпатотоніків було 32, а кількість осіб, що навчаються на відмінно, добре і задовільно становила – 3, 15 і 14 відповідно. А серед 25 парасимпатотоніків виявлено 9 студентів з результатом «добре» і 16 – з оцінкою «задовільно».

Таким чином, аналіз навчальної успішності у студентів з різним типом автономної нервової системи показав, що найвищою вона є у симпатотоніків, дещо нижчою у парасимпатотоніків. Серед нормотоніків домінує низька успішність та відсутність осіб з результатом «відмінно».

Література

1. Валькова Н.Ю. Количественная оценка вегетативной регуляции: методология, системное исследование влияния внешних и внутренних факторов: автореф. дис. на соискание ученой степени доктора биол. наук: спец. 03.00.13. «Физиология», 19.00.02. «Психофизиология» / Н.Ю. Валькова – Архангельск, 2007. – 40с.
2. Ляшенко В.П. Вегетативна нервова система / В.П. Ляшенко., І.В. Дрегваль. – Дніпропетровськ: Видавництво ДНУ, 2005. – 132 с.
3. Ноздрачев А. Современные способы оценки функционального состояния автономной (вегетативной) нервной системы / А. Ноздрачев, Ю. Щербатых // Физиология человека. – 2001. – Т. 27, № 6. – С. 95 – 101.